

Samostatný česko-slovenský stát skutkem

Bylo pondělí – pracovní den – jenže nejezdily tramvaje a obchody byly zavřeny. Tehdy 13letý Jan Werich po cestě z Žižkova do centra Prahy cítil, že se něco děje. Na dveřích jednoho zavřeného krámu si mohl přečíst cedulku: „Zavřeno za příčinou převratu“. Zdálo se, že slyšel nadšené volání: „Nazdar!“ Ulicemi se trousily první davy lidí. Nesli transparent s nápisem: „300 let jsme trpěli“. V tu chvíli si Werich uvědomil, že se stává svědkem historického okamžiku. Ten den se na mapě Evropy zrodil nový stát – **Československo**.

Samostatný česko-slovenský stát skutkem!

Všem okresním výborům a okresním úřadům!

Cirkulář z Prahy, 3642, 28.10. 6. hod. 20 min. odpol.

Zákon vydaný Národním výborem dne 28. října 1918:

Samostatný stát československý vstoupil v život.

Aby zachována byla souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým, aby nenastaly zmatky upraven byl nerušený přechod k novému státnímu životu, Národní výbor jménem československého národa jako vykonavatel státní svrchovanosti nařizuje:

I. Státní formu československého státu určí národní shromáždění ve složení s československou národní radou v Paříži. Než se tak stane, vykonává státní svrchovanost Národní výbor jako orgán jednomyslné vůle národa.

II. Veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti.

III. Veškeré úřady samosprávné, státní a župní, ústavy státní, zemské, okresní, župní a obecní jsou podřízeny Národnímu výboru a prozatím úřadují a jednají dle dosud platných zákonů a nařízení.

IV. Zákon tento nabývá platnosti dnešním dnem.

V. Předsednictvu Národního výboru se ukládá, aby zákon tento provedl.

Dáno v Praze, 28. října 1918.

Antonín Švehla v. r.,

Jiří Stříbrný v. r.,

Dr. Alois Rašín v. r.,

Dr. František Soukup v. r.,

Dr. Vavro Šrobár v. r.

Lide československý!

Tvůj odvčký sen stal se skutkem. Stát československý vstoupil dnešním dnem v řadu samostatných, kulturních států světa. Národní výbor, nadán důvěrou veškerého lidu československého, přejal jako oprávněný a odpovědný činitel do svých rukou správu Tvého státu.

Lide československý!

Vše, co podnikáš, podnikáš jako nový, svobodný člen velké rodiny samostatných, svobodných národů. Novým činem v této chvíli zahajují se nové, bohaté a slavné dějiny Tvé. Nesklaheš očekávání celého kulturního světa, který s žehnáním na rtech vzpomíná slavných Tvých dějin, jež vyvrcholily v nesmrtelných výkonech československých legií na západním bojišti a v Sibíři.

Celý svět sleduje Tvůj krok do nového života, Tvé vstoupení do země zaslíbené.

Zachováš štít čistý, jako jej zachovalo Tvé národní vojsko, československé legie. Nezapomínej národní kázně a buď si stále vědom, že jsi občanem nového státu nejen se všemi právy, nýbrž i povinnostmi.

Na počátku velkého díla ukládá Ti Národní výbor, ode dneška Tvá vláda, aby Tvé chování a Tvá radost byla důstojna velké chvíle nynější. Naši osvoboditelé, Masaryk a Wilson, nesmi být klamáni ve svém přesvědčení, že dali svobodu národu, který dovede sám sobě vládnouti.

Jedním rušivým činem nesmi býti zkalen velký okamžik, jediný z Vás nesmi se dopustiti ničeho, co by mohlo vrhnutí stín na čisté jméno národa.

Každý z Vás musí bezvýhradně šetřiti všeho, co jinému je svato.

Svobody osobní a majetku osobního nesmi být dotčeno!

Dbejte bezvýhradně rozkazů Národního výboru!

V Praze, 28. října 1918.

Za Národní výbor československý:

Antonín Švehla v. r., Jiří Stříbrný v. r., Dr. Alois Rašín v. r., Dr. František Soukup v. r., Dr. Vavro Šrobár v. r.

Leták s textem 1. zákona vydaným Národním výborem dne 28. října 1918 a slavnostním provoláním „Lide československý!“ k samostatnosti státu 1918, říjen 28., Praha
NA, PMR, č. 3573/18, kart. 634